

Lokale idrætsforeninger som drivkraft i grøn omstilling

Et forprojekt om potentialer, strukturer og
dynamikker i forenings- og idrætslivet

Juni 2026

Indhold

01	Baggrund og datagrundlag	04
	Baggrund og formål	05
	Forløbsproces og medvirkende idrætsforeninger	10
02	Analyse af indsigter	18
	Organisering	19
	Inspiration, viden og læring	26
	Proces og forankring	32
	Konklusion	39
03	Anbefalinger	42

**Lokale idrætsforeninger som
drivkraft i grøn omstilling**

Juni 2026

Projektleder: Sara Baun Schmidt
E-mail: ss@behavegreen.dk

Rapporten er udarbejdet af Behave Green

Behave Green

CVR: 40 81 42 80
Frederiksholms Kanal 30 A7,
1220 København K
behavegreen.dk

Baggrund og datagrundlag

01

01 Baggrund og datagrundlag

Baggrund og formål

Baggrund og formål

I Danmark er *organiseret idræt* landets største civile bevægelse med mere end 8.300 idrætsforeninger og over 2 millioner medlemmer. De mange medlemmer, der er fordelt over hele landet, giver en unik mulighed for at undersøge, om idrætten kan fungere som en arena for grøn omstilling, der rækker ud over selve foreningen. I dag har kun 16 % af de danske idrætsforeninger implementeret grønne initiativer som affaldssortering, bytteordninger eller mindre mængder kød i kantinen.

På den baggrund har Danmarks Idrætsforbund (DIF) – med støtte fra Novo Nordisk Fonden – igangsat et projekt med ambition om at undersøge, hvordan lokale idrætsforeninger kan skabe synlige grønne praksisser, som medlemmer og deltagere møder i deres idrætshverdag – og som på sigt kan bidrage til spill-over-effekter i deres privatliv, lokalsamfund og øvrige hverdagsliv.

Gennem fem mini-eksperimenter følger DIF og det antropologiske konsulenthus, Behave Green, fem forskellige idrætsforeninger over seks måneder, hvor hver forening arbejder med at implementere deres valgte grønne initiativ.

Undervejs er det blevet tydeligt, at langsigtede spill-over-effekter kræver, at de grønne initiativer først forankres i foreningens daglige praksis. Rapporten undersøger derfor både muligheder og barrierer for at implementere grønne initiativer i lokale idrætsforeninger – og hvilke organisatoriske rammer, aktører og hverdagslige praksisser der skal være på plads, før idrætten på sigt kan bidrage til social normdannelse og bredere grøn omstilling.

God læselyst!

Læsevejledning

Først præsenterer vi forløbsprocessen og de fem deltagende foreninger. Her beskriver vi kort deres individuelle grønne mini-eksperimenter, deres organisatoriske rammer og de såkaldte 'grønne brobyggere', der har drevet arbejdet lokalt.

Derefter samler vi de tværgående indsigter fra miniekssperimenterne. Analysen er opdelt i tre dele: 1) Først ser vi på organiseringen omkring de grønne initiativer, herunder hvem der har drevet arbejdet, og hvilke relationer initiativerne har været afhængige af. 2) Dernæst ser vi på inspiration, viden og læring, og hvordan konkrete idéer og værktøjer har hjulpet foreningerne videre. 3) I analysens sidste del ser vi på processen fra idé til forankring, og hvad der har haft betydning for, om initiativerne er kommet fra intention til handling.

Endelig præsenterer vi anbefalinger til det videre arbejde. Anbefalingerne bygger på de erfaringer og mønstre, der er trådt frem på tværs af forløbet, og skal læses i forlængelse af analysens tre dele.

Det grønne mini-eksperiment

I projektet har fem idrætsforeninger afprøvet et grønt mini-eksperiment med et startbeløb på 10.000 kr. til at omsætte idéen til handling. Foreningerne har selv valgt deres initiativ med afsæt i det, der gav mening i deres hverdag, organisering og ressourcer, og der hvor de oplevede en udfordring.

På tværs af foreningerne er der blevet arbejdet med forskellige tematikker: affaldssortering og pant, bytteordninger, plantebaseret mad og frugtordninger, grønne retningslinjer for events, biodiversitet og kommunikation om grønne tiltag.

Valget af initiativ er sket gennem en intro-workshop, hvor foreningerne har afsøgt deres mulighedsrum og prioriteret et realistisk første skridt. Nogle kom med en konkret idé på forhånd, mens andre fik hjælp til at indkredse, hvor den grønne omstilling kunne begynde hos dem.

Mini-eksperimenterne har dermed ikke kun handlet om at teste grønne løsninger, men om at forstå, hvordan foreningerne træffer beslutninger, skaber opbakning og finder frem til initiativer, der kan passe ind i drift, frivillighed og medlemsoplevelser.

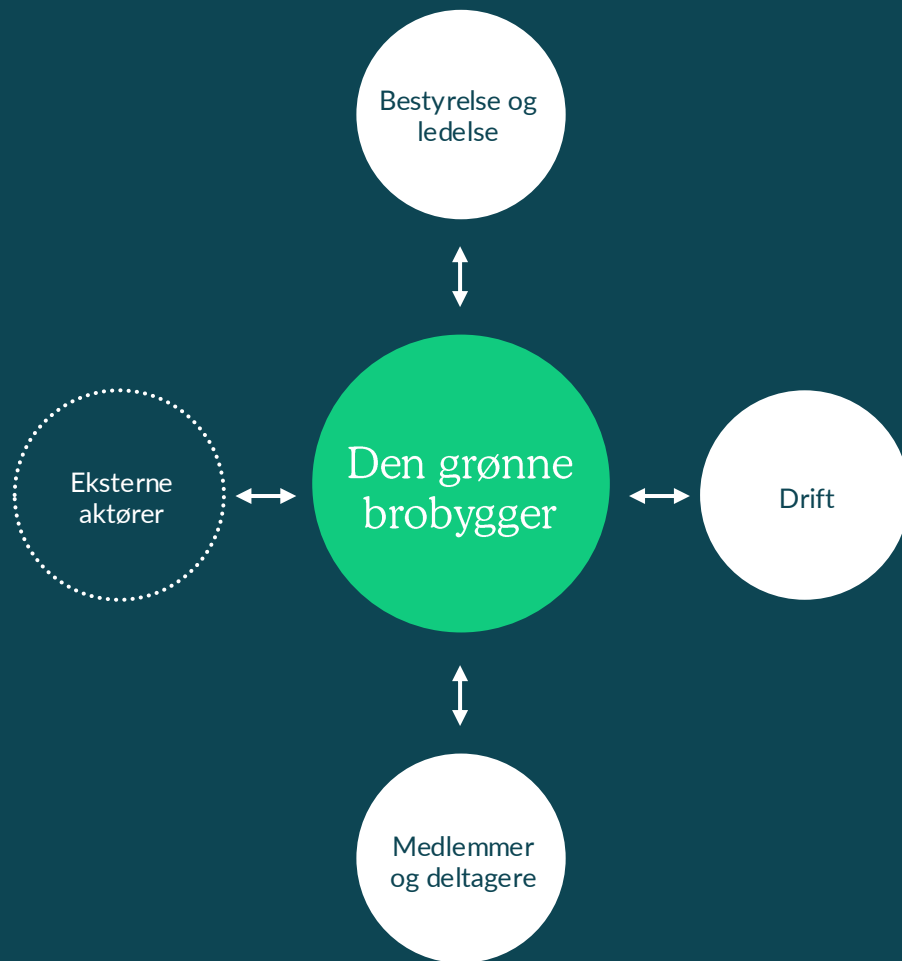
Den grønne brobygger

I rapporten bruger vi betegnelsen *Den grønne brobygger*, der betegner den eller de personer, der har drevet det grønne initiativ i foreningen.

I hver af de fem foreninger har brobyggeren ofte været én central nøgleaktør, der har stået i en mellemposition i foreningen. Det betyder, at personen har haft nok indsigt i foreningens hverdagen til at gennemskue, hvor grønne initiativer kan passe ind, men ikke nødvendigvis haft det fulde mandat til at gennemføre dem.

Brobyggerrollen kan være placeret forskellige steder. I nogle foreninger har brobyggeren været en ansat i driften, mens rollen i andre har ligget tættere på bestyrelse og ledelse. Placeringen har haft betydning for, hvordan brobyggeren har kunnet skubbe på: Hvem har brobyggeren adgang til, hvilke beslutninger har været lette at påvirke, og hvor har der været brug for opbakning fra andre.

Modellen viser de aktører, som ofte har betydning for initiativet. Den grønne brobygger er typisk placeret i eller tæt på en intern aktørgruppe i foreningen, fx drift eller ledelse. Derudover kan initiativet være afhængigt af eksterne aktører, som ikke er en del af foreningen, men som kan være afgørende for, om initiativet kan gennemføres.

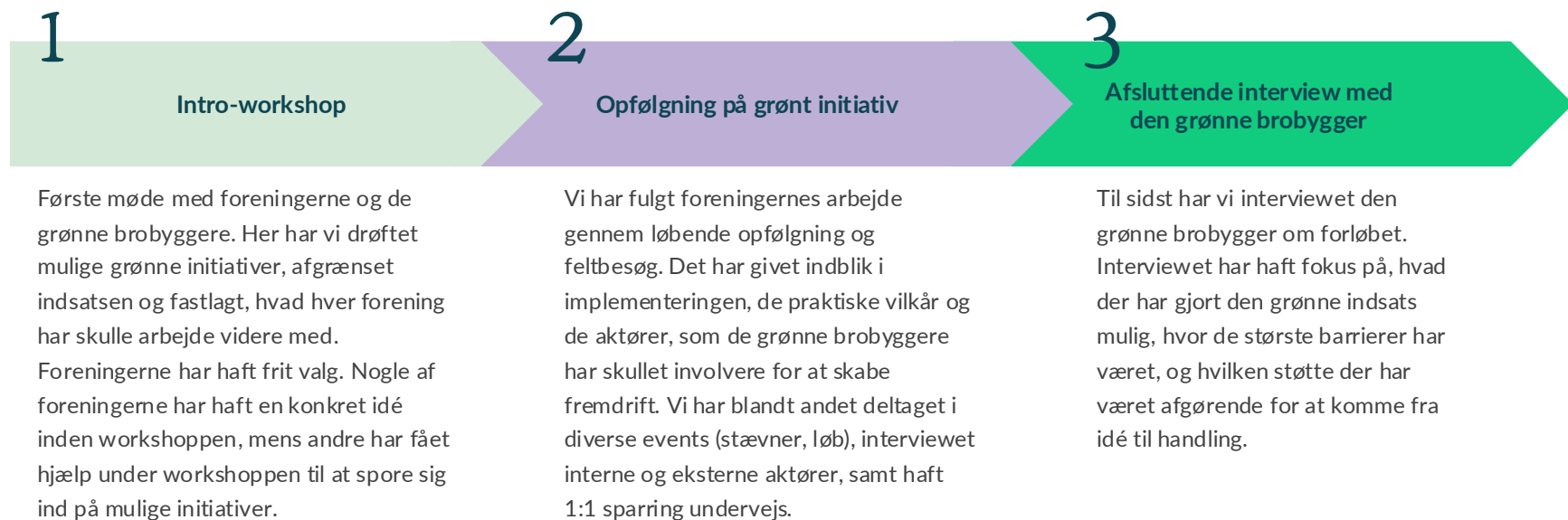
01 Baggrund og datagrundlag

Forløbsproces og medvirkende idrætsforeninger

Forløbsproces

Vi har fulgt foreningernes grønne mini-eksperimenter fra de første idéer til den afsluttende refleksion. Forløbet har givet indblik i, hvordan grønne initiativer bliver valgt, afprøvet og omsat i praksis – og hvilke muligheder og barrierer, der opstår undervejs.

Deltagende idrætsforeninger

Brøndbyernes IF
(breddeidræt)

Ajax København
(Håndbold)

Korsør Kart Klub
(Gokart)

Sparta Atletik
& Løb

Hjortespring
Golfklub

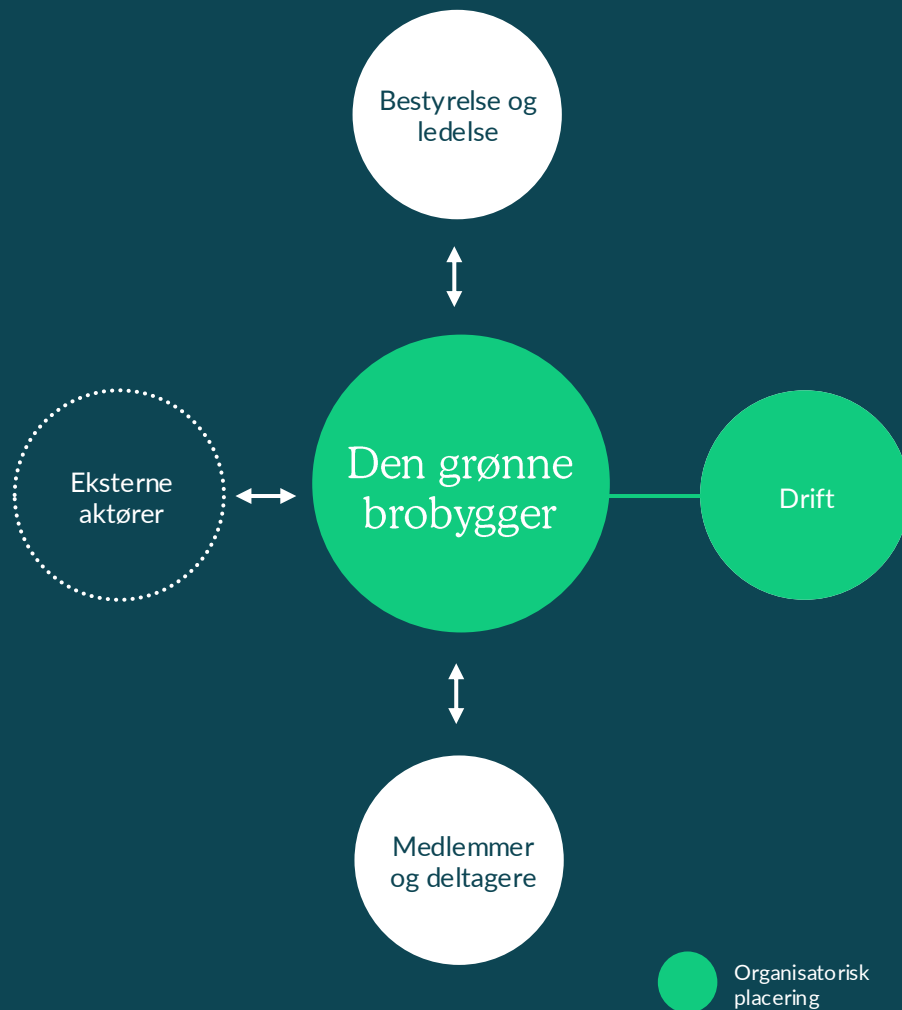
Brøndbyernes IF

Om klubben: Fodboldklubben Brøndbyernes IF deltager i projektet med deres breddeidræt. De væsentlige aktører i klubben er bestyrelsen, ledelsen og forretningschef, samt projektledere, administrative medarbejdere, trænere og frivillige.

Det grønne initiativ: Brøndbyernes IF har implementeret affaldssortering til fodboldstævner og ønsker også at indføre sortering til daglig. Derudover har de taget første skridt mod en byttehylde. DIF's finansiering har i dette projekt til formål at fejre de frivillige, der har medvirket.

Den grønne brobygger: Det grønne initiativ bliver drevet af en ansat, hvis primære opgaver er projektledelse og administration.

10	1.200
bestyrelses-	medlemmer
medlemmer	
13	600
fastansatte	frivillige

Ajax København

Om klubben: Håndboldklubben Ajax København driver både elite-, bredde- og ungdomshold, og består af en række væsentlige aktører med en bestyrelse, en klubchef og to andre fastansatte samt klubbens store frivillige engagement.

Det grønne initiativ: Med DIF's finansiering har Ajax Håndbold startet en frugt- og grøntordning for lokale børnehaver, som er første spadestik i at arbejde mere med plantebaseret mad på sigt. Derudover har cafeteriaet også koblet sig på en TooGoodToGo ordning.

Den grønne brobygger: Hos Ajax driver klubchefen det grønne initiativ. Han har været ansat i 13 måneder og har til opgave at styrke organisationens projekter.

10	1.150
bestyrelses-	medlemmer
medlemmer	
3	195
fastansatte	frivillige

Korsør Kart Klub

Om klubben: Korsør Kart Klub har for et år siden fået ny bestyrelse, der har lagt store kræfter i at sikre og styrke klubben efter flere år med økonomiske udfordringer. Klubben er primært drevet af bestyrelsen selv og engagerede frivillige.

Det grønne initiativ: Korsør Kart Klub har opsat en affaldsgård og fået pantsortering ved alle restaffaldscontainere. Før havde de kun affaldssortering til farligt affald og dæk. De brugte DIF's finansiering som medfinansiering til at bygge affaldsgården.

Den grønne brobygger: Hos Korsør Kart Klub er det bestyrelsen, der driver det grønne initiativ. Det er bestyrelsesformanden, der er den primære kontakt og brobygger i dette projekt.

7

bestyrelsesmedlemmer

265

medlemmer

Sparta Atletik & Løb

Om klubben: Sparta Atletik & Løb er en af verdens største motionseventafviklere. For at lykkes med deres events skal deres forskellige interne afdelinger spille sammen med eksterne leverandører. Andre aktører er bestyrelsen, løbschef og medlemmer.

Det grønne initiativ: Sparta har fået udviklet grønne retningslinjer til deres madleverandører og tester i projektet, hvordan de kan få det kommunikeret og iværksat. DIF's finansiering er gået til kommunikation om økologisk mad.

Den grønne brobygger: Den bæredygtighedsansvarlige og en medarbejder i kommunikationsafdelingen driver det grønne initiativ.

300.000
årlige deltagere

42
fastansatte

2.500
medlemmer

Hjortespring Golfklub

Om klubben: Golfbanerne i Hjortespring Golfklub snor sig mellem forskellige grønne områder; skove, søer og naturenge. Klubben er drevet af en bestyrelse, klubchef, et team af greenkeepere samt trænere og engagerede frivillige, der forvalter forskellige udvalg.

Det grønne initiativ: Hjortespring Golfklub vil starte et frivilligt udvalg, der kan idéudvikle og implementere grønne initiativer imellem golfbanerne. DIF's finansiering er gået til en kommunikationsdrejebog, der hjælper med at nå ud med deres grønne budskab.

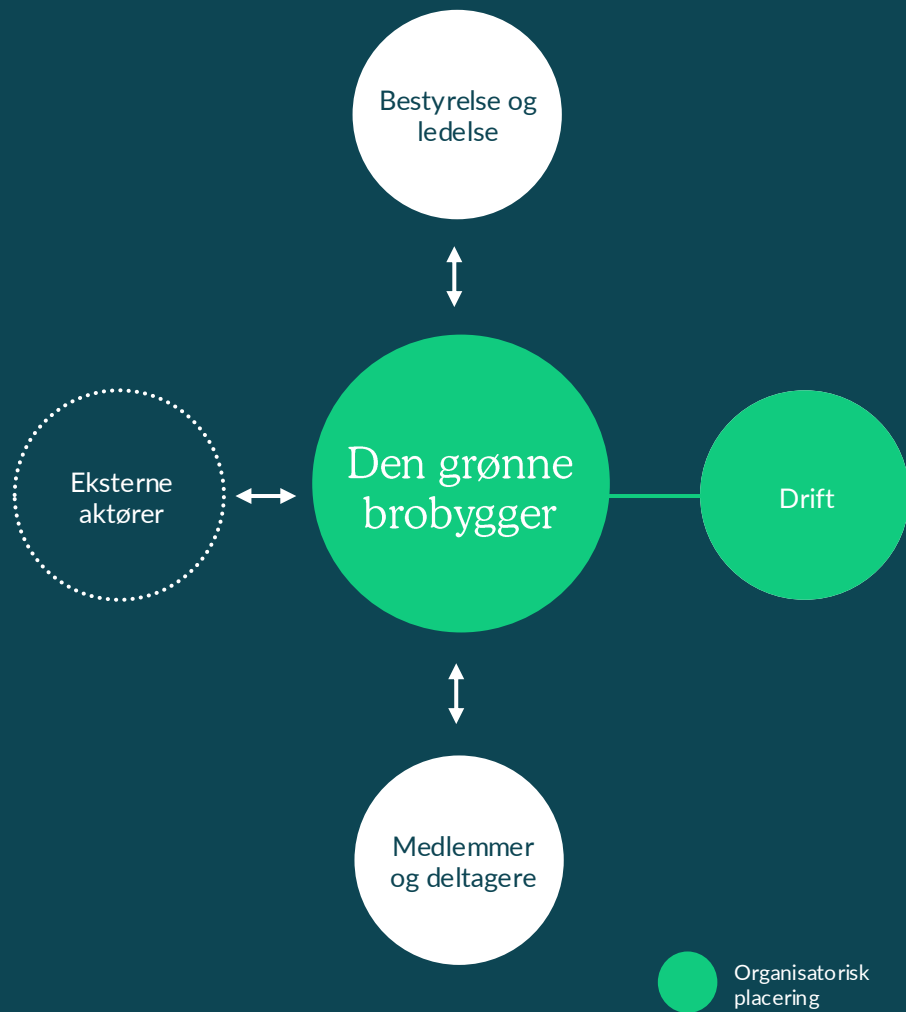
Den grønne brobygger:

Chefgreenkeeperen driver Hjortespring golfklubs grønne initiativ. Greenkeeper-teamet står for at holde golfbanen og værne om naturoplevelsen.

2.500
medlemmer

7
fastansatte
greenkeepere

7
bestyrelses-
medlemmer

Analyse af indsigter

Analytisk gennemgang af forprojektets hovedindsigter
fordelt på organisering, inspiration og læring samt
proces og forankring.

02

02 Analyse af indsigter

Organisering, roller, handlerum og ansvar

Organisatoriske vilkår

I de foregående beskrivelser har vi vist, at de grønne initiativer i praksis er blevet drevet af én eller få grønne brobyggere. Det er dem, der har taget initiativ, holdt fast i processen og forsøgt at omsætte grønne ambitioner til noget, der kunne lade sig gøre i den enkelte forening.

I dette afsnit går vi et skridt tættere på de organisatoriske vilkår omkring brobyggeren. For selvom den grønne brobygger har været afgørende for at sætte initiativerne i gang, har rollen ikke været nok i sig selv. Initiativerne har skulle finde plads i foreningernes eksisterende beslutningsgange, arbejdsgange, frivillige ressourcer, medlemsforventninger og samarbejder med eksterne aktører.

Afsnittet handler derfor om, hvad der sker, når den grønne ambition møder foreningens hverdag. Hvor har brobyggeren haft mandat til at handle? Hvor har der været brug for opbakning fra ledelse, drift eller frivillige? Hvor har medlemmernes oplevelse eller samarbejdspartnernes rammer haft betydning for, om initiativet kunne gennemføres?

” Hvis der ikke havde været en bæredygtighedsansvarlig i dag, så var det ikke kommet igennem.

Medvirkende idrætsforening

Ledelsens betydning for handlerum

I de mini-eksperimenter, hvor ledelsen og/eller bestyrelsen aktivt har været med i udviklingen, har det haft stor betydning for, hvor let de grønne initiativer har kunne omsættes til handling. Det gør processen mere direkte og mindre sårbar. I Ajax er det fx klubchefen, der har drevet indsatsen, og initiativet har dermed nemmere kunne kobles til foreningens eksisterende udviklingsarbejde. I Korsør Kart Klub er det bestyrelsen, der selv har været central i både beslutning og implementering, hvilket gør handlerummet større.

Omvendt kan en manglende eller begrænset opbakning fra ledelsen gøre, at brobyggeren står alene med at skabe fremdrift og mobilisering af initiativet. Hjortespring, Sparta og BIF har vist, hvor vanskeligt det kan være at skabe fremdrift, hvis initiativet ikke er tydeligt forankret i ledelsen. Her skal de grønne brobyggere både udvikle idéen, skabe opbakning, involvere relevante aktører og samtidig få initiativet til at passe ind i eksisterende beslutningsgange. Det har gjort processen langsommere og mere sårbar.

” Vi prøver at lave grøn revolution nedefra og op, fordi der ikke er forventninger eller krav fra vores ledelse om, at vi skal.

Medvirkende idrætsforening

Forankring i hverdagen

Grønne initiativer forankres først for alvor, når de bliver en del af foreningens daglige praksis. Derfor har driftspersonale og frivillige en afgørende rolle: De er tæt på hverdagen, kender rutinerne og er ofte dem, der skal få initiativerne til at fungere igen og igen.

På tværs af casene har driftspersonale og frivillige fungeret som et vigtigt bindeled mellem den grønne ambition og den praktiske virkelighed. Det er hos dem, initiativerne bliver afprøvet, justeret og gjort brugbare i en travl foreningshverdag. Deres opbakning har derfor stor betydning for, om et initiativ lykkes.

Det betyder også, at grøn omstilling ikke kun kan planlægges fra ledelsen eller drives af den grønne brobygger alene. Hvis initiativerne skal leve videre, skal de give mening for dem, der står med driften, møder medlemmerne og organiserer de frivillige kræfter. I Korsør Kart Klub har medlemmerne fx selv været med til at bygge den nye affaldsgård på arbejdsdage. Den fælles indsats har skabt medejerskab til initiativet og sikrer derfor, at affaldsgården bliver brugtsom tiltænkt.

”

Jeg er da stolt over, at vi kan gå forrest i sporten, og at der bliver brugt så meget energi på det [affaldssortering]. Det bliver også sagt højt og bredt fra bestyrelsen. Det er fedt.

Medlem af medvirkende idrætsforening

Samarbejde med eksterne aktører

Flere af foreningernes grønne initiativer har været afhængige af aktører uden for foreningen. Det gør processen mere kompleks, da foreningen ikke selv kan styre tempoet eller løsningen alene.

Når leverandører, renovatører eller kommuner skal inddrages, skal initiativet passe ind i eksisterende aftaler, arbejdsgange og økonomiske rammer. Det betyder, at grøn omstilling ofte kræver dialog og gradvise tilpasninger frem for hurtige ændringer.

I Sparta skulle nye retningslinjer og kommunikation om mad til events afstemmes med eksisterende leverandører. I BIF og Korsør Kart Klub var affaldssortering afhængig af, om kommune og renovatør kunne understøtte løsningen.

Eksterne aktører skal derfor tænkes ind tidligt i processen, så foreningerne både kan afklare, hvad der er muligt inden for eksisterende rammer, og skabe de nødvendige samarbejder, før initiativet møder praktiske barrierer.

” Vi satte os ned efter vores møder [opstartswerkshop] og lavede nogle retningslinjer for, hvad vi kunne stikke i hånden på vores madleverandører. Når vi i forvejen har kontrakt med dem, så kan vi jo ikke komme og sige: ”nu er alting ændret”.

Medvirkende idrætsforening

Medlemmernes oplevelse

Grønne initiativer bliver først for alvor forankret, når de opleves som en naturlig del af foreningens hverdag. De skal ikke kun implementeres i driften, men også give mening for de medlemmer og deltagere, der møder dem i praksis.

Det betyder, at grøn omstilling ofte handler om en balance mellem det, der sker i baggrunden, og det, foreningen aktivt ønsker at synliggøre. Nogle tiltag kan være nødvendige uden at fylde meget i medlemmernes oplevelse, mens andre kan bruges til at fortælle, hvad foreningen står for.

I Hjortespring Golfklub har arbejdet med biodiversitet direkte betydning for medlemmernes oplevelse af banen. Når der gives mere plads til natur, og banen ikke sprøjtes, påvirker det også banens kvalitet og udtryk. Den kan fremstå teknisk dårligere end andre golfbaner, og det kan opleves som et kompromis for medlemmerne.

Derfor kræver det, at medlemmerne forstår og accepterer byttet: at en bane med mere biodiversitet kan se anderledes ud, men samtidig være en del af en mere ansvarlig klub.

”Når det er sådan, at tilfredsheden ikke er lige så stor, så tænker jeg ikke, at frivilligheden kommer og bakker op på den samme måde, som hvis alle var glade.

Medvirkende idrætsforening

Opsamling: Den grønne brobygger som nøgleaktør

På tværs af casene peger organiseringen på, at grøn omstilling sjældent kan drives direkte gennem klubben som samlet enhed. Initiativerne får typisk fodfæste gennem en grøn brobygger, der har adgang til hverdagen og kan skabe forbindelser mellem de aktører, der skal bakke op, ændre praksis eller gøre initiativet muligt.

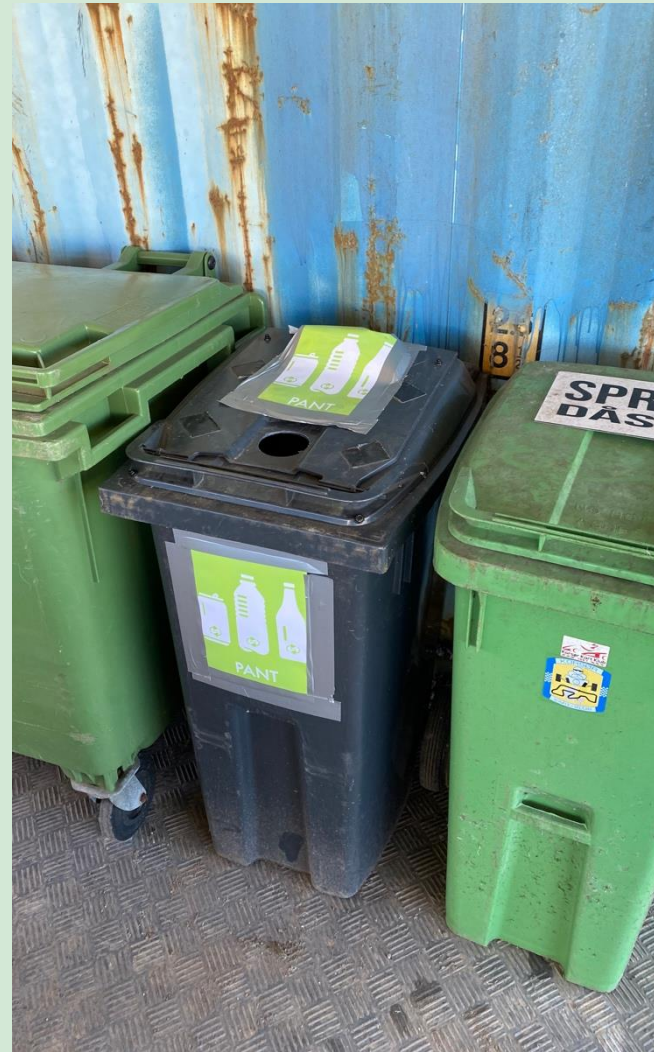
Undersøgelsen peger derfor på, at understøttelse af grøn omstilling bør tage udgangspunkt i den grønne brobygger som indgang til klubben. Brobyggeren skal have hjælp til at skabe opbakning hos ledelsen, få driften med, inddrage medlemmer og frivillige og afstemme forventninger med samarbejdspartnere.

Den centrale læring er derfor, at grøn omstilling i idrætsforeninger kræver aktørarbejde. Det handler om at styrke den person, der driver initiativet, ved fx at give redskaber til at skabe opbakning i de relationer, hvor initiativet skal omsættes til praksis.

02 Analyse af indsigter

Inspiration, viden og læring

Mulighedsrum

Foreningerne har grundlæggende haft interesse for grøn omstilling, men interessen har sjældent i sig selv været nok til at skabe handling. Grønne initiativer skal konkurrere med drift, medlemmer, frivillige, økonomi, events og andre opgaver, som allerede fylder i foreningernes hverdag.

Derfor har en central erfaring været, at foreningerne har brug for hjælp til at se deres konkrete mulighedsrum. Det handler ikke kun om at give dem inspiration, men om at gøre det tydeligt, hvor der faktisk er et realistisk handlingsrum i netop deres organisation, faciliteter og aktiviteter.

Mulighedsrummet har vist sig forskelligt fra klub til klub. Nogle har haft lettest ved at starte med fysiske løsninger som affaldssortering, mens andre har haft bedre forudsætninger for at arbejde med mad, kommunikation eller biodiversitet. Det afgørende er, at inspirationen kobles til det sted, hvor klubben allerede har en åbning for handling.

Analytisk peger det på, at grøn omstilling i idrætsforeninger ikke starter med en universel løsning, men med en vurdering af klubbens aktuelle kapacitet, struktur og motivation. Første skridt er derfor at identificere, hvor den grønne ambition kan kobles til noget, klubben allerede er i gang med eller har behov for at udvikle.

” Det er noget gris, der var pant i affald. Alt bliver smidt ud. Det er mang penge i sidste ende, der går spildt på pant i affald.

Medvirkende idrætsforening

Fra mulighedsrum til prioritering

De deltagende foreninger har grundlæggende haft interesse for grøn omstilling, men interessen har sjældent i sig selv været nok til at skabe handling. Grønne initiativer skal finde plads i en hverdag, hvor drift, medlemmer, frivillige, økonomi og arrangementer allerede fylder meget.

Derfor har en central erfaring været, at foreningerne har brug for hjælp til at se, hvor den grønne omstilling konkret kan begynde hos dem. Det handler ikke om at præsentere flest mulige idéer, men om at gøre mulighederne overskuelige og knytte dem til foreningens egen virkelighed.

For nogle foreninger ligger det oplagte sted at starte i de fysiske rammer, fx affaldssortering eller bytteordninger. For andre giver det mere mening at begynde med kommunikation eller noget, der allerede er på vej i foreningen.

Når mulighederne bliver for mange, kan inspiration hurtigt blive svær at handle på. Foreningerne har derfor brug for støtte til at vurdere, hvad der er overkommeligt, hvem der skal med, og hvad der kan lade sig gøre med de ressourcer, de har.

” Til at starte med prioriterer vi frugtordningen, forhåbentligt med god opbakning, så vi kan fortsætte med det og andre initiativer efter forløbet.

Medvirkende idrætsforening

Fra inspiration til handlekraft

Foreningerne har ikke nødvendigvis brug for mere generel information om grøn omstilling, men for konkrete materialer, der gør det lettere at vælge, planlægge og tale med andre om indsatsen.

I forløbet har foreningerne fået inspiration, værktøjer og materialer, der har været tilpasset deres lokale kontekst. Det har blandt andet været hjælp til dialog med kommunen, viden om mere bæredygtig madkultur, kommunikationsudvikling og konkrete eksempler på opsætning af affaldssortering.

Materialerne har haft værdi, fordi de har gjort arbejdet mere håndgribeligt. De har givet foreningerne et fælles sprog, konkrete opgaver og noget at vende tilbage til, når initiativet skulle drøftes med bestyrelse, drift, frivillige eller samarbejdspartnere.

Der er derfor et potentiale i at udvikle materialer, der ikke kun inspirerer, men fungerer som decideret beslutnings- og dialogstøtte. Det kan fx være tjeklister, guides, trin-for-trin-forløb og oversigter over, hvad forskellige initiativer kræver.

”

Men igen, jeg vil gerne have nogle indspark – også udefra – ligesom for at forstå, hvordan vi kan gøre det anderledes.

Medvirkende idrætsforening

Faglig validering

Det har vist sig, at faglig validering af foreningernes valg har været meget afgørende for dem. Det har ikke altid været nok at have gode idéer; foreningerne har også haft behov for at vide, hvilke løsninger der faktisk har været relevante, realistiske og med potentiale for en reel effekt.

Den faglige sparring undervejs i forløbet har gjort det lettere at sortere mellem muligheder og undgå, at arbejdet blev baseret på mavefornemmelser alene. Det gjaldt eksempelvis grøn catering, hvor viden om plantebaserede alternativer, menukort og kommunikation var med til at kvalificere Spartas retningslinjer.

Faglig validering har også også betydning for foreningernes interne gennemslagskraft. Når anbefalinger er kommet fra aktører med særlig viden, har det været lettere for den grønne brobygger at forklare og legitimere, hvorfor bestemte initiativer er værd at arbejde videre med.

På den måde har den faglige validering fungeret som en bro mellem inspiration og beslutning, hvor den grønne brobygger er blevet klædt bedre på til at argumentere for indsatsen og skabe opbakning internt.

”Det har jo også været et godt argument at sige, ”hey, vi har eksperterne med her”.

Medvirkende idrætsforening

Opsamling: Fra lokale erfaringer til skalerbar viden

På tværs af casene viser analysen, at grøn omstilling i idrætsforeninger kræver mere end motivation og gode idéer. Initiativerne skal prøves af, justeres og kobles til den hverdag, de skal fungere i.

De vigtigste procesgreb har været at starte småt, tage højde for timing, oversætte initiativet til de aktører, der skal bakke op, bruge ressourcer dér, hvor de gør handling mulig, og følge op, når hverdagen tager over.

Forankring sker ikke først til sidst. Den bygges op undervejs, når initiativet får plads i foreningens rutiner, beslutninger og relationer. Hvis processen stopper efter den første idé eller afprøvning, risikerer initiativet at forblive midlertidigt.

02 Analyse af indsigter

Proces og forankring

Små skridt som procesgreb

Et godt første skridt skal ikke kun vurderes på, om det i sig selv løser en stor grøn udfordring. Det skal også vurderes på, hvad det sætter i gang i foreningen.

Afgrænsede initiativer har haft en vigtig procesværdi i forløbet. De har gjort grøn omstilling konkret og mindre risikabel, og de har givet foreningerne erfaringer med, hvordan grønne initiativer fungerer i praksis. Først når noget bliver prøvet af, bliver det tydeligt, hvor der opstår modstand, hvem der skal involveres, og hvad der kan udvikles videre.

Ajax' frugtordning viser eksempelvis, hvordan et lille og overskueligt initiativ kan bruges til at teste opbakning og skabe erfaringer med, hvordan ordningen kan fortsætte. Samtidig har forløbet modnet foreningen til at tale videre om mere krævende initiativer, som fx affaldssortering.

Små skridt er derfor ikke kun en måde at komme i gang på. De kan fungere som et læringsgreb, der styrker foreningens erfaring, tro på processen og mulighed for at tage næste skridt.

”

Hvis vi stille og roligt kan få det ud, og de kan se, at der kommer nogle penge ind – så kan det udvikle sig lige så stille. Vi skal være realistiske – det vil nok kunne modnes efter et år eller et halvt år.

Medvirkende idrætsforening

Timing og friktion

Grønne initiativer skal finde plads i foreningernes eksisterende rytme. Derfor har timing haft stor betydning for, hvor hurtigt et initiativ har kunnet blive til handling.

Der har sjældent været et tidspunkt, hvor timingen er perfekt. Timing handler dog ikke kun om at finde det rigtige tidspunkt, men om at forstå, hvad der er muligt i den givne situation, foreningen står i. Af og til kan foreningen handle med det samme. Andre gange er det vigtigste at forberede næste skridt og placere initiativet rigtigt i forhold til sæson, aftaler eller kommende beslutninger.

Sparta viser, hvordan timing kan begrænse handlemulighederne. De grønne retningslinjer skulle indarbejdes tæt på et event og efter, at leverandøraftaler allerede var indgået. Her kunne foreningen ikke implementere og stille krav om de nye retningslinjer fra den ene dag til den anden, men måtte arbejde sig gennem dialog og gradvise tilpasninger.

Timing bliver derfor et spørgsmål om at finde det rigtige handlingsrum: Skal initiativet sættes i gang nu, forberedes til senere eller modnes gennem dialog, før det kan gennemføres?

Opbakning og oversættelse

Det betyder, at den grønne brobygger ikke kun skal forklare, hvorfor initiativet er godt for den grønne omstilling. Brobyggeren skal også kunne vise, hvorfor det er relevant for netop de mennesker, der skal bakke op om det.

For ledelse og bestyrelse handler det særligt om at kunne vise, hvordan initiativet kan bidrage til foreningens udvikling, økonomi og profil, så de godkender og støtter op om arbejdet. For drift, frivillige og leverandører handler det om at gøre indsatsen praktisk mulig og få den til at passe ind i hverdagen.

For medlemmer og deltagere kan oversættelsen derimod være mere indirekte. Her er det ikke altid nødvendigt at sætte det grønne valg i spotlys. Ofte handler det snarere om at gøre indsatsen naturlig og let at tage del i, så den opleves som en almindelig del af foreningens hverdag.

Oversættelse er derfor en central del af processen. Det samme grønne initiativ skal kunne forklares og vises på forskellige måder, alt efter hvem der skal være med til at gøre det muligt.

”Indsatsen driver vi aktuelt 'fra midten', derfor skal handlingsprincipperne både fungere opad, og overbevise vores bestyrelse og andre, og samtidig nedad og overbevise madleverandører.

Medvirkende idrætsforening

Ressourcer

De økonomiske startmidler har haft forskellig betydning på tværs af foreningerne. De har især haft betydning dér, hvor den grønne handling krævede noget konkret for at kunne blive til virkelighed.

I Korsør Kart Klub indgik midlerne eksempelvis i etableringen af en affaldsgård. Her var det fysiske materiel en forudsætning for at ændre affaldshåndteringen i praksis. Uden beholdere, indretning og opsætning ville initiativet have været svært at gennemføre.

For andre foreninger har økonomien ikke udgjort den største barriere. Her har udfordringen snarere været at få idéen godkendt i organisationen. Det kan handle om at få de rette personer med, skabe en beslutning, finde et passende tidspunkt eller få en ekstern aktør til at spille med.

Samtidig har startmidlerne haft en vigtig symbolsk og praktisk funktion. De har gjort det lettere for foreningerne at tage det første skridt og teste noget af, inden de implementerer de helt store indsatser.

” Man kan ikke nå ret meget for 10.000 kr., men det giver også noget at afprøve ting i det små. Det har gjort, at vi nu tænker på, hvordan vi kan fortsætte ordningen og søge flere midler til det.

Medvirkende idrætsforening

Fremdrift gennem opfølgning

Inspiration, værktøjer og startmidler har ikke i sig selv været nok til at sikre fremdrift. Foreningerne har haft brug for løbende opfølgning, fordi deres arbejde med initiativerne let kan forsvinde, når hverdagen tager over.

Den løbende sparring har haft værdi, fordi den har holdt initiativet levende efter opstarten. Det har ikke nødvendigvis handlet om at komme hurtigt i mål, men om at sikre, at der blev vendt tilbage til initiativet, fulgt op på aftaler og taget stilling til næste skridt.

Når der har været en ekstern person, der har spurgt ind og samlet op, er det blevet lettere for de grønne brobyggere at holde processen i gang. Det har skabt forpligtelse, som ellers kan være svær at fastholde i en travl foreningshverdag.

Forbundene kan også spille en rolle i at fastholde fremdrift. De møder foreningerne i andre sammenhænge og kan være med til at minde dem om erfaringer, værktøjer og næste skridt.

” Der var ikke sket noget, hvis I [Behave Green] ikke var kommet med. I er murerne på det. Ellers var der ikke sket noget.

Medvirkende idrætsforening

Opsamling: Fra idé til handling

På tværs af casene viser analysen, at grøn omstilling i idrætsforeninger kræver mere end motivation og gode idéer. Initiativerne skal bevæge sig gennem en proces, hvor de afgrænses, oversættes, afprøves, justeres og kobles til foreningens eksisterende drift og aktører.

De vigtigste procesgreb har været at starte småt, tage højde for timing, oversætte initiativet til forskellige aktører, bruge ressourcer som løftestang og fastholde fremdrift gennem løbende opfølgning. Tilsammen har disse greb gjort det lettere at bevæge sig fra grøn ambition til konkret handling.

Forankring sker ikke først til sidst. Den bygges op undervejs, når initiativet kobles til de personer, rutiner, beslutninger og ressourcer, der skal bære det videre. Hvis processen stopper efter den første idé eller afprøvning, risikerer initiativet at forblive midlertidigt. Men når der følges op, justeres og næste skridt aftales, bliver det lettere at gøre initiativet til en varig del af foreningens praksis.

For DIF peger det på, at klubberne bør understøttes med en procesramme, der hjælper dem med at starte realistisk, handle i takt med deres egen sæson, skabe opbakning undervejs og vende tilbage til initiativet over tid.

02 Analyse af indsigter

Konklusion

Drivkraft for den grønne omstilling

Projektet viser, at grøn omstilling i idrætsforeninger sjældent begynder som en fælles proces, hvor foreningen i fællesskab samles om en grøn dagsorden. Ofte starter den hos én eller få personer, der ser en mulighed og forsøger at få den til at passe ind i foreningens hverdag.

Det gør den grønne brobygger afgørende, men også sårbar. Brobyggeren skal ikke bare få en idé, men skabe opbakning omkring den og holde fast, når andre opgaver presser sig på. Det er et stort ansvar, især hvis personen ikke har et tydeligt mandat eller faste ressourcer til arbejdet.

Derfor kan en bottom-up tilgang ikke stå alene. Det er vigtigt, at initiativerne vokser ud af lokale behov og muligheder, men det er ikke nok at give foreningerne inspiration og værktøjer. Erfaringer fra projektet viser, at det netop er i overgangen fra idé til handling, at initiativerne let går i stå.

Den centrale læring er derfor, at grøn omstilling bør drives lokalt, men understøttes systematisk. Hvis lokale initiativer skal blive til varig praksis, kræver det en ramme omkring brobyggerne, løbende opfølgning og hjælp til at holde processen levende over tid.

Fra synlig praksis til sociale tippepunkter

Projektet tager afsæt i, at idrætsforeninger kan fungere som arenaer for samfundslæring: steder, hvor grønne praksisser kan blive synlige, socialt acceptable og på sigt sprede sig til medlemmernes hverdagsliv.

Undersøgelsen viser, at idrætsforeningernes tiltag har potentiale for at bidrage til sociale tippepunkter. Foreningerne forsøger at gennemføre tiltag, som både har effekt indadtil, men også understøtte og sprede sig til det omkringliggende samfund.

Det viser sig i initiativer som affaldssortering, plantebaseret mad, bytteordninger og grønne events, som møder medlemmer og deltagere i konkrete situationer, hvor de selv handler, ser andre handle og kan tage erfaringer med videre.

Den begrænsede tidsperiode i dette projekt betyder dog, at det endnu er for tidligt at vurdere effekten af det konkrete tiltag hos de fem idrætsforeninger. Det kan med fordel undersøges yderligere i et længerevarende projekt.

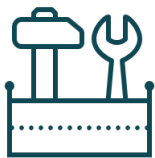
Anbefalinger

03

Indsatsens tre ben

Anbefalingerne bygger på en central læring fra analysen: Grøn omstilling skal drives lokalt, men den kan ikke overlades til foreningerne alene. Initiativerne starter ofte hos en grøn brobygger, som har brug for hjælp til at gøre idéen konkret, skabe opbakning og holde processen i gang.

Derfor peger anbefalingerne på en fleksibel støttemodel, hvor indsatsen kan tilpasses foreningernes forskellige udgangspunkter. Modellen bygger på tre ben, som vi vil præsentere i de følgende slides, hvorefter vi forklarer de forskellige led i selve modellen.

Den grønne værktøjskasse

Gør det lettere at finde og vælge et realistisk grønt initiativ for foreningen.

Det grønne klubnetværk

Giver inspiration, erfaringsdeling og fælles fremdrift mellem foreninger.

Den grønne træner

Understøtter de foreninger, der har brug for tættere hjælp til at komme fra idé til handling.

Den grønne værktøjskasse

Værktøjskassen skal hjælpe foreningerne med at gå fra grøn interesse til konkret handling. Den skal ikke kun give inspiration, men gøre det lettere at vælge, planlægge og gennemføre et første realistisk skridt.

Hvad kan vi sætte i spil?

Værktøjskassens indgangsvinkel er et visuelt overblik, der giver inspiration til de mest oplagte muligheder, som den enkelte forening har for at lave grøn handling. Hvert initiativ præsenteres med en række tjeklister, der gør det let at vurdere, om initiativet passer ind i foreningens muligheder og prioriteringer.

Temaer kan fx være:

- Byt med hinanden og sortér jeres affald
- Servér sundere og grønnere mad i cafeteriet
- Giv mere plads til vild natur

Hvordan får vi bolden i gang?

Der stilles en række procesguides til rådighed, som enten er tilpasset det enkelte tema eller er mere tværgående.

Det kan fx være:

- Sådan får I kommunen med i udvikling af affaldssortering
- Sådan starter I en bytteordning
- Sådan gør I cafeteriet klar til mere plantebaseret mad
- Sådan deler I jeres grønne sejre
- Sådan får I hele holdet med fra start

Det grønne klubnetværk

Det grønne klubnetværk skal give foreningerne mulighed for at lære af andre, der står med lignende aktiviteter, udfordringer og muligheder. Netværket skal gøre grøn omstilling mere konkret, fordi erfaringerne kommer fra foreninger, som ligner dem selv.

Kick off-workshop

Der afholdes fælles kick-off-workshops for grupper af foreninger. Ideelt set inden for samme eller beslægtede idrætsgrene. Her præsenteres den grønne værktøjskasse, og foreningerne får mulighed for at mødes.

På workshops sparrer deltagerne med hinanden, deler idéer og udvælger relevante værktøjer og procesguides, som de sammen klædes på til at igangsætte i de respektive foreninger.

Det fysiske fremmøde styrker engagementet og øger forpligtelsen til at handle på de gode ideer.

Netværksmøder

Der afholdes mindst ét netværksmøde i implementeringsprocessen af det grønne initiativ. Her deler foreningerne erfaringer, succeser og drøfter barrierer, de er stødt på undervejs. Ofte opnår foreningerne selv værdifuld ekspertise i deres løsninger, som bør deles på tværs.

Netværksmødet fastholder samtidig fremdriften. Startmomentum kan aftage, uforudsete udfordringer opstår, og den daglige drift kan tage over. Frivillig forpligtelse til det grønne klubnetværk kan være en afgørende faktor for, om initiativet gennemføres, eller går i stå undervejs.

Den grønne træner

Viden og værktøjer er ikke nok i sig selv. Foreningerne har brug for hjælp til at omsætte idéer til handling i en hverdag præget af drift, events, frivillige og mange konkurrerende opgaver.

1

Løbende check-ins

Hver forening får tilknyttet en fast 'grøn træner', som står til rådighed i en periode på mellem 6 måneder og 2 år. Klubben og træneren beslutter sammen, hvad deres første skridt skal være. Derefter tjekker de løbende ind og giver sparring til foreningen efter behov.

2

Grønne startmidler

Den grønne træner har startmidler til rådighed til materiale (fx affaldsbeholdere, skiltning, byttestationer og udstyr) og processtøtte (fx administrative lønninger). Finansiering skaber ikke kun muligheder, men styrker også argumentet over for ledelsen for værdien af grønne initiativer i klubben.

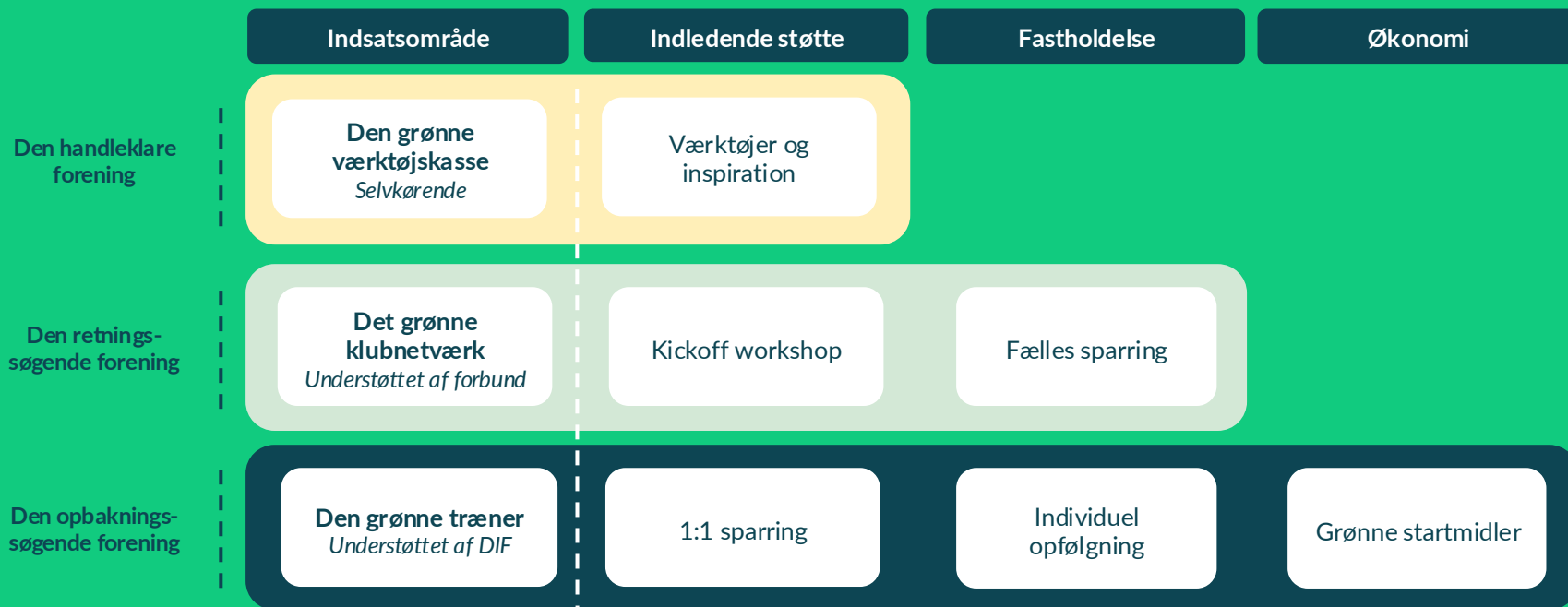
3

Næste skridt

Klubben og træneren evaluerer det første skridt og aftaler sammen, hvad et muligt næste skridt kan være. Hvis der er interesse for det og tid til det, gentages processen flere gange i løbet af projektperioden.

Model for grøn fremdrift

Modellen viser tre niveauer af støtte, der matcher foreningernes forskellige grad af handlekraft. Jo mere handlekraft foreningerne selv har, jo mindre støtte har de typisk brug for fra DIF.

Den handleklare forening

Den handleklare forening har allerede en grøn idé og opbakning fra centrale aktører. Udfordringen er derfor ikke motivation, men at gøre idéen konkret nok til at kunne gennemføres. Her kan den grønne værktøjskasse ofte være tilstrækkelig. Værktøjer, eksempler og trin-for-trin-guides kan hjælpe foreningen med at planlægge initiativet og tage det første skridt på egen hånd. Det er den mest skalerbare støtteform og kræver færrest ressourcer fra DIF.

Den retningsøgende forening

Den retningsøgende forening har interesse for at arbejde med initiativer for grøn omstilling, men mangler retning, inspiration og forpligtelse til at komme i gang. Her kan det grønne klubnetværk være en god støtte som supplement til den grønne værktøjskasse. Et fælles kickoff kan give konkrete idéer og værktøjer, mens løbende sparring kan fastholde fremdrift og gøre det muligt at lære af andre foreninger. Denne støtteform kan med fordel drives gennem forbundene, så støtten bliver nær uden at kræve tæt opfølgning fra DIF.

Den opbakningssøgende forening

Den opbakningssøgende forening har en grøn brobygger, men mangler mandat, ledelsesopbakning eller hjælp til at samle de rette aktører. Her er der brug for tættere processtøtte. Den grønne træner kan hjælpe med at vælge et realistisk første skridt, skabe opbakning og holde initiativet i gang. Startmidler kan samtidig give initiativet handlekraft og styrke argumentet internt. Denne støtteform kræver flest ressourcer fra DIF, men er vigtig dér, hvor initiativer ellers risikerer at gå i stå.

Udviklingspunkter

Afslutningsvist peger forprojektet på tre centrale udviklingsspor, hvis DIF i tæt samarbejde med forbund skal understøtte grøn omstilling i flere idrætsforeninger — fra den første bevidsthed om mulighederne til konkret handling og varig fremdrift.

1

Gør mulighederne synlige

Vi har taget udgangspunkt i foreninger, hvor der allerede fandtes en grøn brobygger med motivation og initiativ. Næste skridt er at undersøge, hvordan flere foreninger bliver bevidste om, hvor de kan begynde — og hvilke grønne initiativer der passer til deres hverdag, medlemmer og ressourcer.

2

Udvikl værktøjerne

Hvis der skal udvikles værktøjer, som foreningerne faktisk kan bruge, skal de tage udgangspunkt i de behov, der opstår i praksis. Det kræver viden om, hvor foreningerne går i stå, hvilke aktører de skal have med, og hvilken støtte der hjælper dem fra idé til beslutning og videre til handling.

3

Aktivér forbundene

Forbundene har allerede en central rolle i relationen mellem DIF og foreningerne. Et vigtigt næste skridt er derfor at undersøge, hvordan de kan blive en aktiv medspiller i den grønne omstilling — fx ved at gøre indsatsen relevant for den enkelte idræt, skabe legitimitet og fastholde opmærksomheden over tid.

Tak

Tak til alle fem foreninger, som har bidraget med tid, erfaringer og perspektiver til undersøgelsen og dermed muliggjort denne rapport.

